

Železná kráva

Termín „železná kráva“ je spjatý s hospodařením katolické církve od předhusitských dob až do 40tých let minulého století.

V určité době měl farář mnoho dobytka, a naopak rolníci v osadě málo. Farář jim krávy do chalup zapůjčil s podmínkou placení nájmu, přitom kráva stále zůstávala farním majetkem, a to i v případě jejího úhynu. Tržní hodnota krávy proto ležela na gruntu jako trvalé břemeno s povinností stálé platby. Jen v případě, že rolník krávu živou vrátil nebo zaplatil, závazek zanikl. Největší počet „železných krav“ se začal objevovat po třicetileté válce a někde zanikl až na počátku 20. století.

V přeneseném významu dnes pojem železná kráva představuje dlouhodobé nebo trvalé finanční zatížení na rozdíl od „krávy dojně“

1

Text z kroniky obce Šebetov na Boskovicku:

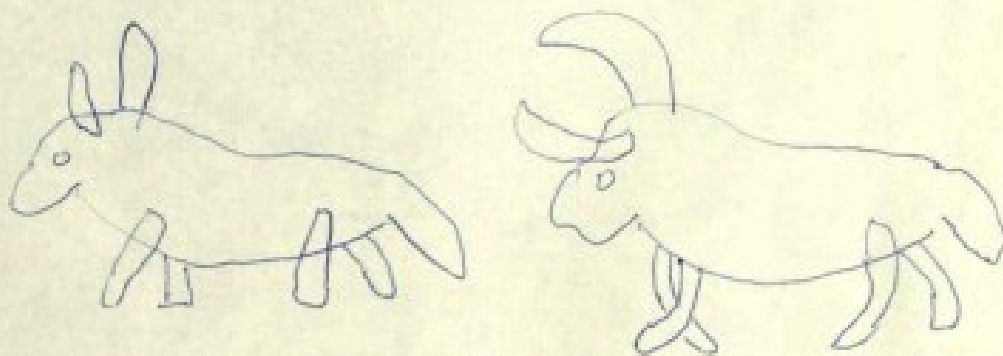
Železná kráva/Železná peníze/

V dřívějších dobách mnoho chudých chalupníků si nemohlo koupit krávu. Proto si vypůjčil z farské stáje, kde nivali krav mnohem více, než mohli ušít, a platili se ní faráři roční poplatek. S každou takovou vypůjčenou živou kravou dostal tenkrát chalupník malou krevičku železnou, aby mu pořád připomínala závazek, že má odvádět nájemné.

Když si chalupník ušetřil tolik, aby si mohl koupit krávu vlastní a vypůjčenou do farské stáje vrátit, vracel s ní i tu železnou. Když se však stalo, že živá kráva mu zašla, musel si tu železnou ponechat a platil z ní stejný poplatek jako z krávy živé. A tento závazek zůstával na krku i jeho potomkům, protože byl ~~byl~~ zapsán do pozemkových knih právě tak jako dluh na domku. A tak z krávy vypůjčené z farské stáje předědem, kterému zašla, platili nájemné ještě jeho děti vnuci a pravnuci. Teprve od roku 1869 mohli se z tohoto závazku vyplatit penězi. Tak zaplatili chalupníci za ta léta mnohem více peněz, než mohla stát kráva živá. Železná kráva na připomínku jejich starého závazku vyjídala jejich stůl pořád.

Jarošovský farář měl roku 1699 ve stáji jen 16 živých krav ale nájem dostával ze 79 železných krav, které zůstaly na různých chalupách, kde z farské stáje vypůjčená živá kráva zašla dříve, než ji mohli z tou železnou vrátit.

Tak je možno vysvětlit, proč se o někom říká, kdo má nějaký tíživý závazek a nemá se ho zbavit, že - má na krku železnou krávu.

Železná kráva